

12. Наказ Міністерства освіти і науки України №1593 від 22 грудня 2016 року «Про результати дослідження «Діти і папери; як досягти балансу в школі» [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/about-ministry/normative/6653>–.

13. Олексюк С. Ведення шкільної документації: (не) педагогічна (не) поема [Електронний ресурс] / Світлана Олексюк. – 2017. – Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/964-vedennya-shkilnoi-dokumentatsiji-ne-pedagogichna-ne-poema>.

References

1. Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 grudnja 2016 r. №988-r «Pro shvalennja Konceptii realizacii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannja zagal'noi serednoi osvity «Nova ukrain'ska shkola» na period do 2029 roku» [Elektronnyj resurs]. – 2016. – Rezhym dostupu: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249613934>

2. Nacional'na dopovid' «Cili stalogo rozvytku: Ukraini» [Elektronnyj resurs]. – 2017. – Rezhym dostupu: http://www.un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf.

3. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [Elektronnyj resurs]. – 2017. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

4. Zakon Ukrainy «Pro zagal'nu serednju osvitu» [Elektronnyj resurs]. – 2017. – Rezhym dostupu: <https://zakon.help/law/651-XIV/>.

5. Lyst Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 13 zhovtnja 2017 roku №1/9-554 «Shhodo nagal'nyh pytan' vprovadzhennja Zakonu Ukrainy «Pro osvitu» [Elektronnyj resurs]. – 2017. – Rezhym dostupu: <http://kvkm.net.ua/lyst-mon-1-9-554-13102017.html>.

6. Rozporjadzhennja «Pro zatverdzhennja planu zahodiv na 2017–2029 roky iz zaprovadzhennja Konceptii realizacii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannja zagal'noi serednoi osvity» [Elektronnyj resurs]. – 2017. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/903-2017-%D1%80>.

7. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 ljutogo 2018 roku №87 «Pro zatverdzhennja Derzhavnogo standartu pochatkovoї osvity» [Elektronnyj resurs] // 2018 – Rezhym dostupu: <http://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennja-derzhavnogo-standartu-pochatkovoi-osviti>.

8. Urjad shvalyly zakonoprojekt «Pro zasady administratyvno-terytorial'nogo ustroju Ukrainy» [Elektronnyj resurs] // Urjadovij portal. – 2018. – Rezhym dostupu: http://old.kmu.gov.ua/kmu/control/publish/article?art_id=250580893.

9. Lyst Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 30 grudnja 2015 roku «Pro formuvannja organiv upravlinnja osvitoju» [Elektronnyj resurs] // 2015 – Rezhym dostupu: <http://osvita.ua/legislation/other/49450/>.

10. Nova shkola u novyh gromadah: posibnyk z efektyvnogo upravlinnja osvitoju v ob'jednanyh terytorial'nyh gromadah. [Elektronnyj resurs] / A. Sei'tosmanov, O. Fasołja, V. Marhljevski // Kyi'v. – 2017. – Rezhym dostupu: http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/Posibnyk_z_efektyvnogo_upravlinnja_osvitoju_v_OTG.pdf.

11. Krashhi praktyky upravlinnja osvitoju v gromadah. Onlajn-platforma [Elektronnyj resurs]. – 2018. – Rezhym dostupu: <http://wiki.sklinternational.org.ua/>.

12. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy №1593 vid 22 grudnja 2016 roku «Pro rezul'taty doslidzhennja «Dity i papery; jak dosjagty balansu v shkoli» [Elektronnyj resurs]. – 2016. – Rezhym dostupu: <http://old.mon.gov.ua/about-ministry/normative/6653>–.

13. Olexsjuk S. Vedennja shkil'noi dokumentacii: (ne) pedagogichna (ne) poema [Elektronnyj resurs] / Svitlana Olexsjuk. – 2017. – Rezhym dostupu: <http://education-ua.org/ua/articles/964-vedennya-shkilnoi-dokumentatsiji-ne-pedagogichna-ne-poema>.

Parfonova O. I., director, Ltd «Kyiv City Consulting» (Ukraine, Kyiv), AP9662212@gmail.com

Investigation of the actual state of the legislative and normative base of the system of general secondary education in modern Ukraine

Urgency of the research lies in that the work includes a general analysis of the legislative framework and normative and legal provision of the system of general secondary education during the period of reforming and decentralization.

Target setting. One of the key tasks of reforming the system of general secondary education is to bring Ukrainian legislation in line with the regulatory documents of the European educational space. The study of the actual state of normative legal acts makes it possible to map the need for changes and restart the national system of the new Ukrainian school.

Actual scientific researches and issues analysis. The normative-legal provision of education in Ukraine became the subject of research by many Ukrainian scholars, in particular: V. Bahrushin, E. Krasnyakov, A. Kozievskaya, V. Lugovoi, T. Lukin, Y. Molchanova, L. Prokopenko, N. Protasova, V. Shamraj, O. Shaporenko and others. The issues of legal support for the development of various parts of education and the reform of the educational sector as a whole are disclosed in the works of L. Parashchenko and O. Podsetnaya. The mechanisms of public administration are at the center of attention of Y. Dreval, V. Knyazev, V. Kravchenko, M. Lesecko, V. Troshchinsky, Y. Surmin, O. Fedorchak, L. Yuzkova and others, whose research contains both conceptual, and sect oral approach.

The research objective. The article deals with the task of analyzing the existing normative and legal framework of the system of general secondary education with the purpose of identifying the problem with regard to the reforms in the direction of decentralization of management and redistribution of functions, powers between central and local executive authorities, local self – government bodies and educational institutions.

Keywords: education, new Ukrainian school, new legislation, reform, core competencies, and decentralization in education.

* * *

УДК 141.7:37.014.5

Шевченко М. М., кандидат філософських наук, доцент, докторант кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), smm1970@ukr.net

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКА КОНЦЕПЦІЯ НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

На основі телеологічного та системного підходів до соціального проектування розроблено соціально-філософську концепцію науково-освітнього забезпечення публічного управління у сфері національної безпеки України, що включає наступні науково обґрунтовані положення: початкової передумови, базові категорії соціальної філософії та поняття проблематики міжнародної, регіональної та національної безпеки; методологію дослідження зовнішнього та внутрішнього безпекового середовища; підходи щодо формування системи національної безпеки як соціального інституту; рекомендації щодо розбудови / реформування системи національної безпеки, системи та механізмів забезпечення національної безпеки; рекомендації щодо вдосконалення системи підготовки фахівців-управлінців у сфері національної безпеки.

Реалізація запропонованої концепції є запорукою подолання надмірної інертності професійної свідомості фахівців-управлінців та неспроможності швидкої адаптації її до змін в умовах трансформації безпекового середовища.

Ключові слова: соціально-філософська концепція, соціальна філософія освіти, соціальне проектування, соціальне конструювання, соціальний інститут національної безпеки, науково-освітнє забезпечення публічного управління у сфері національної безпеки, система забезпечення національної безпеки.

В Стратегії національної безпеки України зазначено, що докорінні зміни у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі України обумовлюють необхідність створення нової системи національної безпеки України [1].

Ця обставина і визначає зв'язок загальної проблеми з найбільш важливими науковими та практичними завданнями дослідження філософсько-методологічних проблем теорії та практики забезпечення національної безпеки України. Адже недосконалість правового, інституційного, науково-освітнього забезпечення національної безпеки гальмує створення нової системи національної безпеки України.

На підставі аналізу актуальних досліджень і наукових публікацій можна зробити висновок про те, що проблеми підвищення якості освіти фахівців-управлінців у сфері національної безпеки досліджувалась у працях вітчизняних науковців, зокрема В. І. Абрамова [2; 3], Р. В. Войтович [4], Н. С. Смирнкової [5], а також у нашому дослідженні [6].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, формулювання цілей статті. Незважаючи на значну кількість робіт, в яких досліджуються проблеми підвищення якості освіти фахівців–управлінців у сфері національної безпеки можна констатувати, що сьогодні відсутні праці в яких би розглядалися соціально–філософські засади розвитку професійної освіти фахівців–управлінців у сфері національної безпеки України.

Саме тому мета цієї статті полягає у розробці соціально–філософської концепції науково–освітнього забезпечення публічного управління у сфері національної безпеки України.

Для фахівців–управлінців у сфері національної безпеки, робота яких пов'язана з інформаційно–аналітичною, прогнозно–плановою, організаційно–розпорядчою та консультативно–дорадчою діяльністю у сфері забезпечення національної безпеки, необхідними є: глибоке розуміння процесів, що відбуваються в суспільстві; знання основ теорій національної безпеки та публічного управління; усвідомлення проблем глобалізації та науково–технічного прогресу, а також їхніх соціальних наслідків; усвідомлення проблем міжцивілізаційної взаємодії; уміння оперативного приймати управлінські рішення у сфері національної безпеки, у тому числі в умовах невизначеності та браку часу з урахуванням значної кількості досить часто суперечливих чинників. При цьому складність і неординарність завдань, що стоять перед управлінськими структурами сектору безпеки і оборони, постійно підвищують рівень вимог не тільки до таких рис державного службовця, як професіоналізм, компетентність, ділова ефективність, а і його моральної позиції, почуття обов'язку та відповідальності за долю країни. Це зумовлює потребу в своєчасному оновленні світоглядно–концептуальних, нормативно–правових та організаційних засад науково–освітнього забезпечення публічного управління у сфері національної безпеки України.

На нашу думку, розвиток науково–освітнього забезпечення публічного управління у сфері національної безпеки України повинен ґрунтуватися на соціально–філософській концепції, що включає наступні науково обґрунтовані положення: 1) початкові передумови, базові категорії соціальної філософії та поняття проблематики міжнародної, регіональної та національної безпеки; 2) методологію дослідження зовнішнього та внутрішнього безпекового середовища, а саме проблем міжнародної, регіональної та національної безпеки; 3) підходи щодо формування системи національної безпеки як соціального інституту; 4) рекомендації щодо створення організації, яка здійснює забезпечення національної безпеки, тобто розбудови / реформування системи національної безпеки, системи та механізмів забезпечення національної безпеки; 5) рекомендації щодо вдосконалення системи підготовки фахівців–управлінців у сфері національної безпеки.

Коротко викладемо основні ідеї, найбільш придатні для реалізації цих положень.

1. Початкові передумови, базові категорії соціальної філософії та поняття проблематики міжнародної, регіональної та національної безпеки.

В сучасних умовах глобальних трансформацій філософському переосмисленню підлягають проблеми

міжнародної, регіональної та національної безпеки. Іде філософський пошук співвідношення між прагненням суспільств забезпечити власну безпеку і прагненням безмежно розвиватися, не відстаючи від динамічного розвитку світової цивілізації. Підлягає філософському переосмисленню і система освіти, в тому числі в галузі «Публічне управління». Адже в умовах глобальних трансформацій перед цією системою освіти, як одним із соціальних інститутів, постає загальна проблема розробки і невідкладного впровадження нової філософії професійної освіти, яка б дала надійні методологічні орієнтири для організації ефективної підготовки майбутніх фахівців–управлінців у сфері національної безпеки. Ці завдання є надзвичайно відповідальними, оскільки затримка у зміні традиційної парадигми професійної освіти фахівців–управлінців у сфері національної безпеки призводить до консервації нашого відставання у освітній сфері від провідних країн світу. Можливі ж хибні положення, закладені у нову її концепцію, знижуватимуть ефективність підготовки фахівців–управлінців у сфері національної безпеки і відповідно ускладнюватимуть успішну реалізацію Стратегії національної безпеки України.

Соціальна філософія освіти є ідейним, методологічним і міждисциплінарним «містком» між освітньою, суспільствознавчою і безпекознавчою проблематиками сучасних наукових досліджень, й водночас досліджує суспільний контекст освітньо–виховних процесів. Відповідно, в інтересах підвищення якості професійної освіти фахівців–управлінців у сфері національної безпеки України пріоритетними напрямками соціальної філософії освіти мають стати перспективи формування інтегрованої соціально–гуманістичної системи філософії, освіти, менеджменту, суспільного виховання і формування інтелектуальної особистості в контексті розвитку такого соціального інституту як система національної безпеки, демократичної суспільно орієнтованої освіти і управлінської практики у сфері національної безпеки в умовах глобалізаційних процесів.

Категорії, якими оперує соціальна філософія у сфері забезпечення безпеки можна представити декількома рядами:

Висхідний ряд загальних категорій: природа, людина, суспільство, суспільне життя, основні сфери суспільного життя, діяльність, виробництво.

Сфера матеріального виробництва: географічне середовище, матеріальне виробництво, продуктивні сили, виробничі відносини, засоби виробництва, техніка, технологія, науково–технічна революція, екологія, власність, економічний базис.

Соціально–політична сфера: відносини суспільні, соціальна стратифікація, соціальна мобільність, соціальна структура, соціальна спільнота, етнос, народ, нація, соціальні інститути, політика, держава, організація, партія, диктатура, демократія, тоталітаризм, соціальне насильство, мир, війна, безпека, боротьба, революція, реформа.

Духовне життя суспільства: духовні цінності, суспільна свідомість, суспільна психологія, ідеологія, наука, мораль, релігія, право.

Культурно–побутова сфера: культура, освіта, потреби, інтереси, сім'я, побут, цінності.

Завершальний ряд загальних категорій: історія, рушійні сили історії, відчуження, гуманізм, свобода і необхідність, прогрес і регрес.

Об'єктивна необхідність уточнення категоріально-понятійного апарату проблематики міжнародної, регіональної та національної безпеки обумовлена вимогою чіткого і однозначного сприйняття не лише самих термінів «міжнародна безпека», «регіональна безпека», «національна безпека України», але також об'єкту і предмета професійної діяльності у сфері забезпечення національної безпеки. Аналіз результатів актуальних досліджень проблем забезпечення безпеки [2–5] дозволяє констатувати, що наразі цьому заважають наступні базові причини: категоріально-понятійний апарат, що застосовується у сфері забезпечення міжнародної, регіональної та національної безпеки, нині перебуває на стадії динамічного розвитку разом з розвитком цієї сфери та теорії безпеки загалом. Його розробка, офіційне визнання та наступна імплементація – одна з головних проблем цього розвитку; неузгодженість і в окремих випадках суперечливість формулювань одних і тих самих термінів, понять, визначень, викладених у різних документах чинної нормативно-правової бази з питань національної безпеки України; використання офіційно не визначених термінів, понять, дефініцій в державно-управлінській практиці забезпечення національної безпеки України; відставання розробки та впровадження категоріально-понятійного апарату від потреб професійної діяльності фахівців-управлінців у сфері забезпечення національної безпеки України; нечіткість та неоднозначність окремих з визначень понять проблематики національної безпеки України та ін.

Усе це утрудняє взаємодію фахівців-управлінців, що працюють в різних сферах національної безпеки. Виходом із ситуації, що склалася, може бути уточнення відповідного категоріально-понятійного апарату проблематики міжнародної, регіональної та національної безпеки. При цьому логічно стверджувати також, що предметом професійної діяльності фахівців-управлінців у сфері забезпечення національної безпеки України необхідно вважати: об'єктивні закони та закономірності суспільного розвитку і безпеки, взаємодії соціальних систем; принципи управлінської діяльності, які в свою чергу є детермінантами формування моделей системи національної безпеки та системи забезпечення національної безпеки.

2. Методи дослідження і підходи щодо формування системи національної безпеки як соціального інституту. Основним методом дослідження національної безпеки мають стати системна інженерія, що органічно поєднує в собі усе найкраще з кібернетики, синергетики, системного аналізу і системного синтезу, а з апарату системного дослідження важливих для її забезпечення і вдосконалення процесів – моделювання. При цьому може бути рекомендована і процедура сумісного використання вибраного інструментарію, що включає такі етапи, як: емпіричний системний аналіз; проблемно-орієнтований опис мети і об'єкту дослідження; теоретичний системний аналіз і синтез системи національної безпеки та системи забезпечення національної безпеки на основі моделювання.

Що стосується дослідження процесів, важливих для збереження стійкості всієї системи національної

безпеки України та її трьох базових компонентів, то при його проведенні доцільно застосовувати наступні моделі і галузі їхнього використання: описативні моделі – для словесної або графічної інтерпретації сенсу і умов забезпечення національної безпеки; нормативні – для уточнення національних цілей і умов збереження, примноження або розвитку об'єктів національної безпеки; ситуаційні – для вивчення явищ і процесів, що спричиняють найбільш суттєвий вплив на забезпечення і порушення стійкості системи національної безпеки.

Вибір основного методу забезпечення національної безпеки зумовлений тривалістю існування системи «народ України – її територія – лад духовного і суспільного життя народу», а також різноманітним потребам, цінностям та інтересам нації з одного боку, небезпек, загроз і викликів їй – з іншою. Звідси – необхідність як в програмно-цільовому плануванні та управлінні діяльністю по підтримці стійкості системи національної безпеки, так і в теорії організації і дослідженні операцій, що є найбільш придатним апаратом цього методу.

Практична реалізація цього інструментарію може бути розділена на три стадії:

1) стратегічне управління, яке здійснюється в цілях не лише визначення вектору бажаних інтегральних характеристик системи національної безпеки, але й розробки відповідних цільових програм, що забезпечують їх досягнення. Варто зазначити, що рамках стратегічного управління у сфері національної безпеки здійснюється проектування системи національної безпеки – розробка моделі вказаної системи. Проектування як моделювання передбачає структурно-функціональне, просторове, часове, операційно-діяльнісне, інституціональне, організаційне проектування.

В процесі проектування системи національної безпеки варто враховувати: базові цінності суспільства – добробут, безпека, справедливість; національні цінності та ідеали культури національної безпеки, стратегічної, воєнної та організаційної культури; національні інтереси та національні цілі у сфері забезпечення безпеки та суспільного розвитку; цивілізаційний код держави; національну могутність держави; геополітичний код (кодекс) держави; тип політичного режиму і панівний тип комунікації; діалектичний взаємозв'язок між економікою, політикою та війною, суспільним розвитком та безпекою, культурою національної безпеки та ідеологією; закони геоекономіки, геополітики, а також «гарячих», інформаційних, економічних війн; закономірності політичного та міждержавного протистояння, збройної та інформаційної боротьби; закономірності розгортання криз соціоприродних, соціально-економічних та соціально-політичних систем; сучасні тренди розвитку світової цивілізації; глобальні трансформації у різних сферах суспільного життя; сучасні тенденції розвитку загроз, політичного та міждержавного протистояння; зміни організаційно-функціональних форм державного управління; світовий досвід розбудови систем міжнародної та регіональної безпеки; зарубіжний та вітчизняний досвід розбудови систем національної безпеки; результати прогнозування загроз та трансформацій безпекового середовища, в якому реалізуються національні інтереси.

Проектування системи національної безпеки та її складової – системи забезпечення національної безпеки,

передбачає визначення місії, функцій та завдань вказаних систем, а також механізмів забезпечення національної безпеки. При цьому необхідно враховувати закономірності розвитку триад «культура – інститути – економіка», «економіка – політика – війна», «війна – зброя – насильство», «насильство – інститути – організації», «організація – ресурси – час», що дозволить виявити перспективні моделі системи національної безпеки та системи забезпечення національної безпеки, що узгоджується зі станом і перспективами геополітичного, суспільно-політичного й соціально-економічного розвитку Української держави.

Соціальне конструювання системи національної безпеки – це впровадження проекту в соціальну матерію у відповідності з вимогами завдань системи національної безпеки. Це передбачає: розробку нормативно-правової бази в галузі національної безпеки і оборони (політико-правове конструювання); створення нових елементів, структур, підсистем, механізмів забезпечення національної безпеки та встановлення зв'язків між ними (структурно-функціональне конструювання); розміщення створених нових елементів, структур, підсистем, механізмів забезпечення національної безпеки у своєму типі соціального простору (просторове конструювання) та соціальному часі (часове конструювання); формування алгоритмів функціонування та підготовки відповідних фахівців (організаційне конструювання); розробку правил і принципів діяльності (операційно-діяльнісне конструювання);

2) тактичне управління, що реалізовується шляхом створення умов для виконання цільових програм, періодичного зіставлення реальних і допустимих показників національної безпеки і здійснення своєчасних дій по їх утриманню в межах визначеного діапазону;

3) оперативне управління, що реалізовується шляхом постійного моніторингу рівня загроз національної безпеки, адекватного та своєчасного реагування на виявлені загрози.

Інакше кажучи, це припускає вирішення наступних чотирьох завдань: обґрунтування оптимальних інтегральних показників національної безпеки і їх допустимих відхилень; забезпечення заданих значень цих показників розробкою і виконанням сукупності цільових програм; контроль відповідності поточних значень інтегральних показників допустимого діапазону; підтримка реальних інтегральних характеристик стійкості системи національної безпеки у сфері прийнятних значень.

При цьому перші два завдання повинні вирішуватися на стадії стратегічного управління, а два останні – при тактичному та оперативному управлінні цим процесом з використанням вибраних критеріїв.

3. Система і нормативно-правове забезпечення національної безпеки.

Парирування зовнішніх і внутрішніх викликів самозбереженню і розвитку Української держави, адекватне державне реагування на загрози національній безпеці України вимагає вдосконалення нинішньої системи забезпечення національної безпеки. Зокрема, її низька ефективність обумовлена смисловими і структурними недоліками відповідної нормативної бази: невірні початкові передумови і базові категорії, абстрактність або «розмитість» одних нормативних

актів і вузьковідомча орієнтація – інших; відсутність їх багаторівневого поділу на системоутворюючі компоненти, просто компоненти і елементи. По суті, в системі нормативно-правового забезпечення національної безпеки України має місце розрив між деякими законами і указами Президента України. Тому існує нагальна необхідність в законодавчому уточненні сутності національної безпеки і регламентації умов її гарантованого забезпечення. Природно, що успіху в цій роботі потребує впровадження додаткових нормативних актів, призначених як для усунення розриву між нормативними документами стратегічного і тактичного рівнів, так і координації їх зусиль на найбільш важливих і/або суміжних напрямках. Перший з них представляють політичні принципи і погляди, які оприлюднені указами глави держави і спрямовані на мобілізацію усіх зусиль країни на самозбереження нації; другий – законодавство з питань безпеки, пов'язане із вже існуючим адміністративним, цивільним, екологічним та іншими розділами права.

4. Система підготовки магістрів публічного управління у сфері національної безпеки.

На основі уточнених функцій та основних завдань системи забезпечення національної безпеки нами в [6] визначено компетенції фахівців-управлінців у сфері національної безпеки. До групи загальнокультурних компетенцій запропоновано включити компетенції: громадянської поведінки та етики; соціальної, професійної і освітньої взаємодії; організації та проведення досліджень для вирішення професійних задач; професійного самовдосконалення. До групи професійних компетенцій запропоновано включити компетенції: організаційно-управлінські, адміністративні, інформаційно-аналітичні, експертно-консультативні, проектні, науково-дослідні, науково-педагогічні.

Подальше вдосконалення системи підготовки магістрів публічного управління у сфері національної безпеки вимагає не лише системного підходу у формулюванні завдання адаптації професійних компетенцій вказаних фахівців до провідних трендів розвитку глобалізованого світу, глобальних трансформацій простору безпеки, національної моделі входження України у світовий безпековий простір, моделі «партисипаторного» управління національною безпекою, але й декомпозиції публічного управління у сфері національної безпеки. З певною умовністю при цьому можна виділити сегменти за видами безпеки та рівнями управління безпекою (глобальний, регіональний, національний).

Оперативному і якісному засвоєнню запропонованих вище методів системного дослідження і забезпечення національної безпеки може сприяти вивчення слухачами за напрямом підготовки 07 «Публічне управління» спеціальності 074 «Публічне управління та адміністрування»: а) нормативних навчальних дисциплін: «Публічна політика», «Право в публічному управлінні», «Стратегічне управління», «Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека», «Економіка та врядування» тощо; б) варіативних дисциплін спеціалізації «Публічне управління у сфері національної безпеки»: «Філософсько-методологічні проблеми теорії та практики управління безпекою»; «Компаративні

дослідження у сфері забезпечення безпеки соціальних систем: теорія, методологія, практика»; «Інноваційні руйнівні технології в політичному та міждержавному протистоянні»; «Інформаційно-аналітична діяльність в публічному управлінні у сфері національної безпеки»; «Стратегічне управління у сфері національної безпеки»; «Методологія та практика стратегічного планування у сфері національної безпеки України»; «Методи державного реагування на загрози національній безпеці»; «Публічна політика та механізми забезпечення безпеки» за видами безпеки (політична, воєнна, економічна, соціальна, інформаційна, природно-техногенна, екологічна, духовна безпека).

Міра теоретичного і практичного оволодіння предметами повинна визначатися по здатності застосовувати отримані знання і навички для вирішення конкретних завдань стратегічного, тактичного і оперативного управління процесом забезпечення національної безпеки за допомогою сучасних методів аналізу і синтезу складних систем.

Що стосується послідовності практичного впровадження запропонованої концепції, то вона припускає наступні основні етапи: 1) поглиблений аналіз стану проблеми з освітою майбутніх фахівців публічного управління у сфері національної безпеки, а також обґрунтування потреби у відповідних кадрах; 2) уточнення принципів побудови системи освіти в галузі знань «Публічне управління», підготовки і підвищення кваліфікації фахівців публічного управління у сфері національної безпеки; 3) визначення мети, завдань і термінів створення безперервної системи освіти, прогнозування очікуваних від її впровадження результатів; 4) розробка перспективних методів вдосконалення професійної освіти фахівців публічного управління у сфері національної безпеки; 5) підготовка пропозицій по усебічному забезпеченню підготовки і підвищення кваліфікації фахівців публічного управління у сфері національної безпеки.

Враховуючи вищенаведені викладки підсумуємо:

1. В інтересах підвищення якості професійної освіти фахівців публічного управління у сфері національної безпеки України пріоритетними напрямками соціальної філософії освіти мають стати перспективи формування інтегрованої соціально-гуманістичної системи філософії, освіти, менеджменту, суспільного виховання і формування інтелектуальної особистості в контексті розвитку соціального інституту національної безпеки, демократичної суспільно орієнтованої освіти і управлінської практики у сфері національної безпеки в умовах глобалізаційних процесів.

2. З метою розвитку науково-освітнього забезпечення публічного управління у сфері національної безпеки України запропоновано соціально-філософську концепцію, що включає наступні науково обґрунтовані положення: початкові передумови, базові категорії соціальної філософії та понять проблематики міжнародної, регіональної та національної безпеки; методологію дослідження зовнішнього та внутрішнього безпекового середовища, а саме проблем міжнародної, регіональної та національної безпеки; підходи щодо формування системи національної безпеки як соціального інституту; рекомендації щодо створення організації, яка здійснює забезпечення національної безпеки, тобто розбудови /

реформування системи національної безпеки, системи та механізмів забезпечення національної безпеки; рекомендації щодо вдосконалення системи підготовки фахівців-управлінців у сфері національної безпеки.

3. Реалізація запропонованої соціально-філософської концепції розвитку науково-освітнього забезпечення публічного управління у сфері національної безпеки України є запорукою подолання надмірної інертності професійної свідомості фахівців-управлінців та неспроможності швидкої адаптації її до змін в умовах трансформацій безпекового середовища. Зазначене можна реалізувати виходячи з наступних домінант: характеру глобальних трансформацій безпекового середовища, характеру революції у сфері національної безпеки, що відбувається та сучасних тенденцій політичного та міждержавного протистояння. Для цього необхідно здійснити еволюційний перехід в системі навчання фахівців публічного управління у сфері національної безпеки від предметного (що дає фактологічні знання) до проблемного (що дає знання методологічних підходів вирішення існуючих проблем).

Перспективними напрямками подальших досліджень вбачаються пошуки нових орієнтирів оновлення світоглядного підґрунтя наукових досліджень у сфері забезпечення національної безпеки.

Список використаних джерел

1. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» від 26.05.2015 №287/2015 [Електронний ресурс] / Офіційне інтернет-представництво Президента України. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/2872015-19070>
2. Абрамов В. І. Комунікативна компетентність як ядро професійної підготовки державних службовців у сфері національної безпеки / В. І. Абрамов // Розвиток професійних компетентностей державних службовців: комунікативний аспект: матеріали щоріч. наук.-практ. конф. за міжнарод. участю (Київ, 3–4 листоп. 2016 р.) / за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білінської, В. М. Сороко, Л. А. Гаєвської. – Київ: НАДУ, 2016. – С.266–267.
3. Абрамов В. І. Мережева архітектура публічного управління: проблеми концептуалізації і практики забезпечення національної безпеки / В. І. Абрамов // Державна служба та публічна політика: проблеми і перспективи розвитку: матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнарод. участю (Київ, 27 трав. 2016 р.) / за заг. ред. А. П. Савкова, М. М. Білінської, С. В. Загороднюва. – Київ: НАДУ, 2016. – С.241–243.
4. Войтович Р. В. Ефективність публічного управління в умовах пошуку нової геополітичної ідентичності України / Р. В. Войтович // Публічне управління: шляхи розвитку: матеріали наук.-практ. конф. за міжнарод. участю (Київ, 26 листоп. 2014 р.): у 2 т. / [за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського]. – Київ: НАДУ, 2014. – Т.1. – С.32–34.
5. Смирнова Н. С. Національні системи забезпечення демографічної безпеки європейських держав в умовах глобалізації: компаративний аналіз: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.01 «Теорія та історія державного управління» / Н. С. Смирнова. – Київ, 2016. – 20 с.
6. Шевченко М. М. Компетентнісний підхід як основа нової парадигми підготовки управлінців у сфері національної безпеки України / М. М. Шевченко // Воєнно-історичний вісник. – 2013. – №4 (10). – С.106–115.

References

1. Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro rishennia Rady natsional'noi bezpeky i oborony Ukrainy vid 6 travnia 2015 roku «Pro Stratehiiu natsional'noi bezpeky Ukrainy» vid 26.05.2015 №287/2015 [Elektronnyj resurs] / Ofitsijne internet-predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://www.president.gov.ua/documents/2872015-19070>

2. Abramov V. I. Komunikatyvna kompetentist yak yadro profesiinoi pidhotovky derzhavnykh sluzhbovtiv u sferi natsionalnoi bezpeky / V. I. Abramov // Rozvytok profesiynykh kompetentnosti derzhavnykh sluzhbovtiv: komunikatyvnyi aspekt: materialy shchorich. nauk.–prakt. konf. za mizhnarod. uchastiu (Kyiv, 3–4 lystop. 2016 r.) / za zah. red. V. S. Kuibidy, M. M. Bilynskoi, V. M. Soroko, L. A. Haievskoi. – Kyiv: NADU, 2016. – S.266–267.

3. Abramov V. I. Merezheva arkhitektura publichnoho upravlinnya: problemy kontseptualizatsiy i ipraktiky zabezpechennya natsional'noyi bezpeky / V. I. Abramov // Derzhavna sluzhba ta publichna polityka: problemy i perspektivy rozvytku: materialy shchorich. vseukr. nauk.–prakt. konf. za mizhnarod. uchastiu (Kyiv, 27 trav. 2016 r.) / za zah. red. A. P. Savkova, M. M. Bilyns'koyi, S. V. Zahorodnyuva. – Kyiv: NADU, 2016. – S.241–243.

4. Voytovych R. V. Efektyvnist' publichnoho upravlinnya v umovakh poshuku novoyi heopolitychnoyi identychnosti Ukrainy / R. V. Voytovych // Publichne upravlinnya: shlyakhy rozvytku: materialy nauk.–prakt. konf. za mizhnar. uchastiu (Kyiv, 26 lystop. 2014 r.): u 2 t. / [za nauk. red. Yu. V. Kovbasyuka, S. A. Romanyuka, O. Yu. Obolens'koho]. – K.: NADU, 2014. – T.1. – S.32–34.

5. Smyrnova N. S. Natsionalni systemy zabezpechennia demohrafichnoi bezpeky y evropeiskykh derzhav v umovakh hlobalizatsii: komparatyvnyi analiz: avtoref. dys. ... kand. nauk z derzh. upr.: spets. 25.00.01 «Teoriia ta istoriia derzhavnoho upravlinnia» / N. S. Smyrnova. – Kyiv, 2016. – 20 s.

6. Shevchenko M. M. Kompetentnisnyy pidkhid yak osnova novoyi paradyhmy pidhotovky upravlinsiv u sferi natsional'noyi bezpeky Ukrainy / M. M. Shevchenko // Voyenno–istorychnyy visnyk. – 2013. – №4 (10). – S.106–115.

Shevchenko M. M., Candidate of Philosophical Sciences (Ph. D.), Docent, Doctoral Candidate, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), smm1970@ukr.net

Social–philosophical concept of scientific–educational ensuring of public administration in the sphere of national security of Ukraine

In the article based on the teleological and systematic approaches to social design the social–philosophical conception of scientific–educational ensuring of public administration by national security of Ukraine is developed, which includes the following scientifically substantiated provisions: initial preconditions, basic categories of social philosophy and concepts of issues of international, regional and national security; the methodology of research of external and internal security environment; approaches to the formation of the national security system as a social institution; recommendations for the development / reform of the national security system, systems and mechanisms for ensuring of national security; recommendations for improving the system of training of specialists–managers in the field of national security.

Implementation of the proposed concept is a key to overcoming the excessive inertia of the professional consciousness of specialists–managers and the inability to quick adapt it to changes in the context of security environment transformations.

Keywords: *social–philosophical concept, social philosophy of education, social design, social institute of national security, scientific–educational ensuring of public administration in the field of national security, system of ensuring of national security.*

* * *

УДК 316.4.063:27.011–027.511

Гао Вейчжень,
аспирантка, Национальный педагогический
университет им. М. П. Драгоманова
(Украина, Киев)

МЕТАМОРФОЗЫ ОБРАЗОВАНИЯ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЙ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЙ КОНТЕКСТ

Статья посвящена анализу происхождения и взаимоотношений социального института образования и социальной системы глобального образования. Последовательно анализируются связи порождения, структурирования, взаимодействия, превращения, функционирования, развития, управления, конфликта и коррекции, которые возникают между социальным институтом и социальной системой образования. Термин «глобальный» употребляется как атрибутивная характеристика, масштаб феномена образования.

Ключевые слова: *глобальное образование, социальный институт, социальная система, глобальное знание, информатизация, процесс глобализации, продукт глобализации, наука, рынок, планетарный социальный организм.*

(стаття друкується мовою оригіналу)

Актуальность исследования проблемы. В современной литературе по проблемам модернизации образования подавляющее количество публикаций посвящено процессам его глобализации и информатизации. В то же время продукт этих процессов – глобальное знание и глобальное образование – остаются вне поля зрения исследователей. Не освещены проблемы взаимосвязи и взаимозависимости социального института образования и социальной системы образования. Использование этих категорий в качестве синонимов приводит к ошибочным суждениям и ошибочным выводам, поскольку свойства института приписываются социальной системе и наоборот.

На разницу в атрибутивных свойствах социального института образования и социальной системы образования должны быть обратили внимание в первую очередь исследователи, работающие в области философии образования. Это касается работ В. Андрущенко, А. Астаховой, В. Бакирова, И. Зязюна, О. Базалука, В. Беха, М. Бойченко, О. Гомилко, Л. Горбуновой, С. Клепка, С. Пролеева, Н. Радионовой, В. Кременя, М. Култаевой, С. Куцепал, В. Огневьюка, Е. Зеленова, Н. Михальченка, Н. Скотной, С. Терепышного, И. Предборской, В. Муляра, И. Утюж, П. Цегольника и др.

Цель данной статьи заключается в воссоздании системы связей между социальным институтом и социальной системой глобального образования. Напомним, что они, по нашей рабочей гипотезе, тесно взаимосвязаны порождением, структурированием, взаимодействием, превращением, функционированием, развитием, управлением, конфликтом и коррекцией [См.: 7, с. 188–192]. Вместе они обслуживают внутривидовые социальные связи планетарного социального организма: экономические, производственные, социальные, политические, аксиологии, идеологические, культурологические, экологические и др.

Сначала подчеркнем, что явление глобального образования еще только зарождается. Поэтому термин «генезис» является очень уместным, поскольку для нас важен вопрос о происхождении социальной системы образования, то есть попытка теоретического осмысления самой проблемы возникновения образования.

Термин «генезис» пришел к нам, как известно, из греческого языка и переводится как «происхождение, возникновение», а в широком смысле означает момент зарождения и следующего развития некоторого процесса к определенному состоянию. Следовательно, изучение генезиса социальной системы образования есть рассмотрение движения первичных образовательных процессов, которые привели к появлению того, что уже можно будет назвать глобальным образованием с двумя уровнями: в плоскости подсознания – социальным институтом и в плоскости сознания человека – социальной системой образования.

Наша рабочая гипотеза о порождении социальным институтом образования социальной системы образования имеет право на жизнь, поскольку другие составные инфраструктуры планетарного социального организма, имеется в виду рынок и наука, обладают такими вспомогательными структурами.